

УДК 340.12
UDC 340.12

ГРОМАДСЬКІ РОБОТИ ЯК АДМІНІСТРАТИВНЕ СТЯГНЕННЯ, ЩО ЗАСТОСОВУЄТЬСЯ
ДО СПЕЦІАЛЬНИХ СУБ'ЄКТІВ – ВОДІЇВ АВТОТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ

Ярова Р.В., Національний транспортний університет, Київ, Україна
Дмитриченко-Кулеба Г.М., кандидат юридичних наук, Національний транспортний університет, Київ, Україна

PUBLIC WORKS AS AN ADMINISTRATIVE PUNISHMENT APPLICABLE
TO SPECIAL SUBJECTS – VEHICLE DRIVERS

Yarovaya R.V., National Transport University, Kyiv, Ukraine
Dmytrychenko-Kuleba H.M., Ph.D., National Transport University, Kyiv, Ukraine

ОБЩЕСТВЕННЫЕ РАБОТЫ КАК АДМИНИСТРАТИВНОЕ ВЗЫСКАНИЕ, ЧТО ПРИМЕНЯЕТСЯ
К СПЕЦИАЛЬНЫМ СУБЪЕКТАМ – ВОДИТЕЛЯМ АВТОТРАНСПОРТНЫХ СРЕДСТВ

Яровая Р.В., Национальный транспортный университет, Киев, Украина
Дмитриченко-Кулеба Г.Н., кандидат юридических наук, Национальный транспортный университет, Киев, Украина

Наслідком вчинення адміністративного проступку у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху є притягнення водія до адміністративної відповідальності шляхом застосування конкретного адміністративного стягнення. Тобто фактично, адміністративне стягнення – це застосування уповноваженим органом чи посадовою особою конкретної адміністративної санкції до конкретної особи – порушника за вчинення конкретного протиправного діяння із врахуванням особи порушника, його майнового стану, протиправної поведінки в минулому, обставин, що пом'якшують та обтяжують відповідальність.

КУпАП встановлює чіткий перелік адміністративних стягнень. До водіїв автотранспортних засобів застосовуються наступні адміністративні стягнення: попередження; штраф; штрафні бали; позбавлення права керування транспортним засобом; адміністративний арешт; громадські роботи; оплатне вилучення транспортного засобу; конфіскація спеціальних світлових або звукових сигнальних пристроїв. Ми проаналізуємо громадські роботи як специфічний вид адміністративного стягнення, які застосовується до водіїв автотранспортних засобів за правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху

Аналіз літературних джерел. Порівняно новим видом адміністративного стягнення для сучасного адміністративного законодавства України є громадські роботи.

Як справедливо зазначає О. Салманова, за час дії КУпАП неодноразово виникала необхідність удосконалення його положень щодо системи адміністративних стягнень та введення нових норм, які б відповідали реаліям сьогодення, сучасним досягненням адміністративно-правової науки, а також узгоджувалися з відповідними міжнародними нормами [9].

24 вересня 2008 року був прийнятий Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо вдосконалення регулювання відносин у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху» [2]. Саме даний законодавчий акт доповнив КУпАП новим видом адміністративних стягнень – громадські роботи.

Відповідно до ст. 30-1 КУпАП громадські роботи полягають у виконанні особою, яка вчинила адміністративне правопорушення, у вільний від роботи чи навчання час безоплатних суспільно корисних робіт, вид яких визначають органи місцевого самоврядування [1].

На час прийняття вищезазначеного законодавчого акту громадські роботи до водіїв автотранспортних засобів застосовувалися за правопорушення передбачені ч.7 ст. 121 КУпАП, ч.3 ст. 122 КУпАП, ст. 122-4 КУпАП, ч.1,2 ст. 130 КУпАП.

На даний час громадські роботи як вид адміністративного стягнення застосовується до водіїв автотранспортних засобів лише за проступки передбачені ч. 7 ст. 121, ст. 122-4 КУпАП. Це пояснюється тим, що правозастосувачі вважають громадські роботи неефективним адміністративним стягненням. На нашу думку громадські роботи як вид адміністративного стягнення, яке застосовується до водіїв автотранспортних засобів є недооціненим. Громадські роботи, якщо їх правильно застосовувати до водіїв-порушників, можуть стати дієвим адміністративним стягненням.

Громадські роботи – один із видів стягнення, при виконанні якого особа примусово залучається до праці. Відтак, їх змістом є покладання на особу, яка вчинила адміністративний проступок, трудового зобов'язання, від кількості, характеру і умов якого вона ухилитися не може. Відбуваються громадські роботи за місцем проживання порушника [9].

Будь-яке адміністративне стягнення повинно виконувати свою мету – покарання правопорушника і запобігання вчиненню новим протиправним діянням.

Громадські роботи досягнути відразу двох важливих цілей: по-перше, здійснити морально-виховний вплив на правопорушника через залучення його до суспільно-корисної праці, і, по-друге, забезпечити візуальне сприйняття суспільством попередження про негативні наслідки протиправної поведінки. Унікальність громадських робіт полягає в тому, що вони не мають штрафного характеру, не тягнуть за собою негативних наслідків для фінансового стану правопорушника, не пов'язані з обмеженням його волі, і можуть застосовуватися щодо осіб, які є безробітними, або не мають постійного місця роботи [4, с. 169].

Відповідно до КУпАП громадські роботи визначаються основним стягненням. До водіїв автотранспортних засобів вони застосовуються виключно як альтернативне стягнення із штрафом (ч. 7 ст. 121 КУпАП). Найпоширенішим видом адміністративного стягнення, яке застосовується до водіїв автотранспортних засобів є штраф. На сьогоднішній день розміри штрафів у сфері дорожнього руху справедливо збільшуються, разом із тим і збільшується, на жаль, рівень безробіття реального або тінювого. Громадські роботи в такій ситуації можуть виступати тим адміністративним стягненням, яке б виконувало таку функцію адміністративної відповідальності як невідворотність покарання. адже досить часто порушники офіційно ніде не працюють не мають ніякого контрольованого офіційного заробітку, штраф не сплачують, справа передається у виконавчу службу. Виконавча служба в кращому випадку може накласти заборону на відчуження рухомого або нерухомого майна, якщо воно є у водія-порушника. Якщо такого майна немає виконавче провадження затягується у часі. В таких випадках громадські роботи можуть стати дієвим адміністративним стягненням.

Можливо неефективність громадських робіт покликана тим, що їх вид визначають органи місцевого самоврядування. Досить часто даним органам простіше «відхреститися» від порушника, чим дати йому виконувати реальну роботу. Адже важко повірити, що у великих містах чи у невеличких селищах непотрібно прибирати вулиці, парки, сквери, інші території, озеленяти їх, здійснювати догляд за зеленими насадженнями, здійснювати дрібний ремонт комунального майна, доглядати за хворими чи людьми похилого віку та виконувати інші роботи.

Такі роботи можуть бути трудомісткими і не престижними. За аналогію з кримінальним законодавством ні в якому разі вони не повинні принижувати честі та гідності особи, винної у вчиненні злочину [7, с. 22].

Громадські роботи як вид адміністративного стягнення мають довгу історію, зарубіжний досвід, наприклад у США – де таке стягнення взагалі не розглядається в альтернативі з іншими стягненнями, такими наприклад, як штраф.

Громадські роботи сьогодні набули поширення у всьому світі. Практика їх застосування у Великій Британії, Швеції, Франції, Іспанії, США та багатьох інших країнах засвідчила велике профілактичне значення вищезазначеного заходу, його високу ефективність [8].

У США покарання у вигляді обов'язкової суспільної корисної роботи призначається, наприклад, особам, що вчинили дорожні проступки. Характер робіт та їх тривалість встановлюється постановою суду. Так, наприклад, на водія, що вчинив дорожній проступок, покладається обов'язок працювати санітаром у травматологічному пункті, куди попадають люди, що постраждали в автоаваріях [6, с. 187].

Громадські роботи є більш м'яким стягненням, ніж наприклад, виправні роботи або адміністративний арешт.

Законодавче регулювання призначення та виконання громадських робіт регулюється КУпАП, а також Наказом Міністерства юстиції України від 19.03.2013 року №474/5 «Про затвердження Порядку виконання адміністративних стягнень у вигляді громадських робіт та виправних робіт» [3].

Громадські роботи призначаються виключно районним, районним у місті, міським судом (суддею) на строк від двадцяти до шістдесяти годин і відбуваються не більше ніж чотири години на день.

Громадські роботи не призначаються особам, визнаним інвалідами першої або другої групи, вагітним жінкам, жінкам, старше 55 років та чоловікам, старше 60 років.

Згідно КУпАП, якщо особа ухиляється від відбування громадських робіт постановою суду (судді) за поданням кримінально-виконавчої інспекції, невідбутний строк громадських робіт може бути замінено штрафом або адміністративним арештом. На нашу думку, це важлива правова гарантія виконання даного адміністративного стягнення. Важливим є також те, що громадські роботи можна замінити як на «грошове стягнення» – штраф, так і «стягнення, яке несе обмеження морального характеру» – адміністративний арешт.

Введення в чинне законодавство правових норм щодо громадських робіт зумовлено інтеграцією українського законодавства у світову (особливо європейську) систему права, а також приведення вітчизняного законодавства у відповідність до якісно нового характеру політичних, економічних, соціальних та інших видів відносин, що сформувалися в суспільстві [5, с. 11].

Отже, на нашу думку громадські роботи є перспективним адміністративним стягненням. Ми пропонуємо розширити випадки за які як альтернативне стягнення із штрафом можна застосовувати громадські роботи, наприклад за вчинення таких протиправних діянь водіями автотранспортних засобів:

- порушення правил користування ременями безпеки або мотошоломами (ч. 5 ст. 121 КУпАП);
- керування водієм транспортним засобом, не зареєстрованим або не перереєстрованим в установленому порядку, без номерного знака або з номерним знаком, що не належить цьому засобу чи не відповідає вимогам стандартів, або з номерним знаком, закріпленим у не встановленому для цього місці, закритим іншими предметами чи забрудненим, що не дозволяє чітко визначити символи номерного знака з відстані двадцяти метрів, перевернутим чи неосвітленим (ч. 6 ст. 121 КУпАП);
- порушення водіями транспортних засобів встановлених обмежень швидкості руху, проїзд на заборонений сигнал регулювання дорожнього руху та порушення інших правил дорожнього руху (ст. 122 КУпАП) тощо.

Важливо підкреслити, що громадські роботи повинні залишатися основним адміністративним стягненням, яке застосовується в альтернативі з іншими адміністративними стягненнями. На нашу думку найефективніше буде застосування громадських робіт у альтернативі саме із штрафом. Це дасть можливість уникнути покарання тим особам, які не мають офіційного заробітку і у їх власності не має майна, яке можна стягнути для оплати штрафу.

Має бути чіткий перелік суспільно-корисної праці, яку повинен виконувати порушник-водій. Дана праця не повинна потребувати якихось спеціальних навичок чи знань, але, разом з тим не повинна принижувати честь і гідність порушника. При призначенні виду суспільно-корисної праці необхідно враховувати побажання порушника та його особу. Так як, наприклад догляд за хворими людьми чи людьми похилого віку не всі особи-порушники можуть виконати якісно і корисно для тих осіб, яким вони повинні допомагати.

Розширення кількості складів адміністративних проступків, за які призначалося б адміністративне стягнення у вигляді громадських робіт, дисциплінувало б водіїв автотранспортних засобів, гарантувало б невідворотність покарання, сприяло зміцненню законності і дисципліни у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.

З огляду на велике профілактичне значення цієї міри адміністративної відповідальності, потрібно й надалі розвивати та вдосконалювати інститут громадських робіт у напрямку більш широкого його застосування [9].

Висновки. Беззаперечною перевагою громадських робіт є можливість вплинути на порушника матеріальне становище якого з різних причин не дає можливості сплатити штраф. Порушник виконуючи безоплатну суспільно корисну працю фактично компенсує перед державою або громадою розмір штрафу. Цим самим громадські роботи як адміністративне стягнення виконують

компенсаційну функцію. Разом з тим громадські роботи виконують такою виховну функцію. Але для того щоб даний вид адміністративного стягнення був ефективним, виконував поставлену законодавцем мету, потрібно приділити більше уваги механізму його застосування на контролі за його виконанням.

Варто відзначити, що у випадку запровадження кримінального проступку таке адміністративне стягнення як громадські роботи буде застосовуватися не за вчинення адміністративного стягнення, а за вчинення кримінального проступку. На практиці під час виконання постанови про накладення адміністративного стягнення у вигляді штрафу може виникнути ситуація, що у водія-порушника відсутня можливість заплатити штраф, а у держави відсутня можливість його стягнути, позаяк порушник не має постійного заробітку чи будь-якого іншого доходу та майна. Одним із принципів адміністративної відповідальності є невідворотність покарання. Саме задля дотримання цього принципу варто на стадії виконання постанови про накладення адміністративного стягнення запровадити інститут заміни адміністративного стягнення – адміністративного штрафу на громадські роботи. З цією метою ст. 307 КУпАП варто доповнити ч. 4 такого змісту:

«У випадку неможливості виконання постанови про накладення адміністративного стягнення у вигляді штрафу за клопотанням особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, або уповноваженої особи державної виконавчої служби суд може замінити штраф на громадські роботи».

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 17.12.1984 № 8073-X // Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР). – 1984. – Дод. № 51. – Ст. 1122.
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення регулювання відносин у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху: Закон України від 24.09.2008 № 586-VII // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2009. – № 10. – Ст. 362.
3. Про затвердження Порядку виконання адміністративних стягнень у вигляді громадських робіт та виправних робіт: Наказ Міністерства юстиції України від 19.03.2013 № 474/5 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 26. – С. 307.
4. Алімов К.О. Історичні витоки інституту громадських робіт та перспективи його розвитку в галузі адміністративного права / К.О. Алімов // Вісник Запорізького національного університету. – 2011. – № 1. – С. 169–175.
5. Гавриш С.Б. Концептуальні питання застосування нового кримінального законодавства України / С.Б. Гавриш, Є.В. Фесенко // Новий Кримінальний кодекс України: питання застосування і вивчення: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 25–26 жовтня 2001 р.). – С. 11–14.
6. Малиновський А.А. Сравнительное правоведение в сфере уголовного / А.А. Малиновський. – М.: Международ. отношения, 2002. – 372 с.
7. Павленко В.Г. Кримінально-правова та кримінологічна характеристика громадських робіт як виду покарання: дис. ... канд. юрид. наук / В.Г. Павленко. – Київ, 2005. – 185 с.
8. Салманова О.Ю. Адміністративне стягнення як засіб забезпечення безпеки дорожнього руху: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / О.Ю. Салманова; Нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2002. – 19 с.
9. Салманова О.Ю. Громадські роботи як вид адміністративного стягнення / О.Ю. Салманова // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2010. – № 3. – С. 205–210.

REFERENCES

1. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia: Zakon Ukrainy vid 17.12.1984 № 8073-Kh // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainiskoi RSR (VVR). 1984. Dod. № 51. St. 1122.
2. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo vdoskonalennia rehuliuвання vidnosyn u sferi zabezpechennia bezpeky dorozhnoho rukhu: Zakon Ukrainy vid 24.09.2008 № 586-VII // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR). 2009. № 10. St. 362.
3. Pro zatverdzhennia Poriadku vykonannia administratyvnykh stiahnen u vyhliadi hromadskykh robit ta vypravnykh robit : Nakaz Ministerstva yustytzii Ukrainy vid 19.03.2013 № 474/5 // Ofitsiynyi visnyk Ukrainy. 2013. № 26. p. 307.

4. Alimov K.O. Istorychni vytoky instytutu hromadskykh robot ta perspektyvy yoho rozvytku v haluzi administratyvnoho prava / K.O. Alimov // Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu. 2011. № 1. pp. 169–175.

5. Havrysh S.B. Kontseptualni pytannia zastosuvannya novoho kryminalnoho zakonodavstva Ukrainy / S.B. Havrysh, Ie.V. Fesenko // Novyi Kryminalnyi kodeks Ukrainy: pytannia zastosuvannya i vyvchennia: materialy mizhnarodnoi naukovy-praktychnoi konferentsii (Kharkiv, 25–26 zhovtnia 2001 r.). pp. 11–14.

6. Malynovskyi A.A. Sravnytelnoe pravovedenye v sfere uholovnoho / A.A. Malynovskyi. M.: Mezhdunarod. otnosheniya, 2002. 372 p.

7. Pavlenko V.H. Kryminalno-pravova ta kryminolohichna kharakterystyka hromadskykh robot yak vydu pokarannia: dys. ... kand. yuryd. nauk / V.H. Pavlenko. Kyiv, 2005. 185 p.

8. Salmanova O.Iu. Administratyvne stiahnennia yak zasib zabezpechennia bezpeky dorozhnoho rukhu : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07 / O.Iu. Salmanova; Nats. un-t vnutr. sprav. Kharkiv, 2002. 19 p.

9. Salmanova O.Iu. Hromadski roboty yak vyd administratyvnoho stiahnennia / O.Iu. Salmanova // Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav. 2010. № 3. pp. 205–210.

РЕФЕРАТ

Ярова Р.В. Громадські роботи як адміністративне стягнення, що застосовується до спеціальних суб'єктів – водіїв автотранспортних засобів / Р.В. Ярова, Г.М. Дмитриченко-Кулеба // Економіка та управління на транспорті. – К.: НТУ, 2016. – Вип. 3.

Мета роботи – дослідити особливості та ознаки такого адміністративного стягнення як громадські роботи та особливості їх застосування до водіїв автотранспортних засобів за правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.

Констатовано, що в науці адміністративного права громадські роботи як вид адміністративного стягнення мало досліджений. На даний час громадські роботи як вид адміністративного стягнення застосовується до водіїв автотранспортних засобів лише за проступки передбачені ч. 7 ст. 121, ст. 122-4 КУпАП. Це пояснюється тим, що правозастосувачі вважають громадські роботи неефективним адміністративним стягненням.

Обґрунтовано, що громадські роботи як вид адміністративного стягнення, яке застосовується до водіїв автотранспортних засобів є недооціненим. Громадські роботи, якщо їх правильно застосовувати до водіїв-порушників, можуть стати дієвим адміністративним стягненням.

Обґрунтовано необхідність на законодавчому рівні запровадити інститут заміни адміністративного стягнення – адміністративного штрафу на громадські роботи.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ, ВОДІЙ АВТОТРАНСПОРТНОГО ЗАСОБУ, АДМІНІСТРАТИВНІ СТЯГНЕННЯ, ГРОМАДСЬКІ РОБОТИ.

ABSTRACT

Yarova R.V., Dmytrychenko-Kuleba H.M. Public works as an administrative punishment applicable to special subjects – vehicle drivers. Economics and management on transport. Kyiv. National Transport University. 2016. Vol. 3.

The purpose – to explore the features and the characteristics of such administrative punishment as public works and especially their application to drivers of vehicles for offences against the road safety.

It has been stated that the public works as a form of administrative punishment is scantily explored in the science of administrative law. Currently, the public works as a kind of administrative punishment is applied to vehicle drivers only for offences stipulated by piece 7, article 121, article 122-4 of the Codex of administrative offences of Ukraine. This is because public works is considered to be an inefficient administrative punishment.

It has been proved that public works as a form of administrative punishment, which is applied to vehicle drivers, is undervalued. Public works when properly applied to drivers-violators may be an effective administrative charge.

The necessity of the legal establishment of the administrative punishment replacement institute – replacement administrative fine on public works has been justified.

KEYWORDS: ADMINISTRATIVE RESPONSIBILITY, VEHICLE DRIVER, ADMINISTRATIVE PUNISHMENTS, PUBLIC WORKS.

РЕФЕРАТ

Яровая Р.В. Общественные работы как административное взыскание, применяемое к специальным субъектам – водителям автотранспортных средств / Р.В. Яровая, Г.Н. Дмитриченко-Кулеба // Экономика и управление на транспорте. – К.: НТУ, 2016. – Вып. 3.

Цель работы – исследовать особенности и признаки такого административного взыскания как общественные работы и особенности их применения к водителям автотранспортных средств за правонарушения в сфере обеспечения безопасности дорожного движения.

Констатировано, что в науке административного права общественные работы как вид административного взыскания мало исследован. В настоящее время общественные работы как вид административного взыскания применяется к водителям автотранспортных средств только за проступки предусмотрены ч. 7 ст. 121, ст. 122-4 КУоАП. Это объясняется тем, что правоприменитель считает общественные работы неэффективным административным взысканием.

Обосновано, что общественные работы как вид административного взыскания, которое применяется к водителям автотранспортных средств является недооцененным. Общественные работы, если их правильно применять к водителям-нарушителям, могут стать действенным административным взысканием.

Обоснована необходимость на законодательном уровне ввести институт замены административного взыскания – административного штрафа на общественные работы.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: АДМИНИСТРАТИВНАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ, ВОДИТЕЛЬ АВТОТРАНСПОРТНЫХ СРЕДСТВ, АДМИНИСТРАТИВНОЕ ВЗЫСКАНИЯ, ОБЩЕСТВЕННЫЕ РАБОТЫ.

АВТОРИ:

Ярова Р.В., Національний транспортний університет, старший викладач кафедри конституційного та адміністративного права, e-mail: russchka@ukr.net, тел. +380442887100, Україна, 01010, м. Київ, вул. Суворова, 1, к. 207.

Дмитриченко-Кулеба Г.М., кандидат юридичних наук, Національний транспортний університет, доцент кафедри конституційного та адміністративного права, e-mail: galina.dmitrichenko@gmail.com, тел. +380442802481, Україна, 01010, м. Київ, вул. Суворова, 1, к. 245.

AUTHORS:

Yarova R.V., National Transport University, senior lecturer, department of Constitutional and Administrative Law, e-mail: russchka@ukr.net, tel. +380442887100, Ukraine, 01010, Kyiv, Suvorova str. 1, of. 207.

Dmytrychenko-Kuleba H.M., Ph.D., National Transport University, associate professor, department of Constitutional and Administrative Law, e-mail: galina.dmitrichenko@gmail.com, tel. +380442802481, Ukraine, 01010, Kyiv, Suvorova str. 1, of. 245.

АВТОРЫ:

Яровая Р.В., Национальный транспортный университет, старший преподаватель кафедры конституционного и административного права, e-mail: russchka@ukr.net, тел. +380442887100, Украина, 01010, г. Киев, ул. Суворова, 1, к. 207.

Дмитриченко-Кулеба Г.Н., кандидат юридических наук, Национальный транспортный университет, доцент кафедры конституционного и административного права, e-mail: galina.dmitrichenko@gmail.com, тел. +380442802481, Украина, 01010, г. Киев, ул. Суворова, 1, к. 245.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Мережко О.О., доктор юридичних наук, професор, Київський національний лінгвістичний університет, професор кафедри права, Київ, Україна.

Козловський А.А., доктор юридичних наук, професор, Національний транспортний університет, завідувач кафедри конституційного та адміністративного права, Київ, Україна.

REVIEWER:

Merezhko O.O., Doctor of Juridical Science, professor, Kyiv National Linguistic University, professor, department of Law, Kyiv, Ukraine.

Kozlovsky A.A., Doctor of Juridical Science, professor, National Transport University, head, department of Constitutional and Administrative Law, Kyiv, Ukraine.